

Štábní kapitán děl. Karel K r o c :

Bojové chemické látky jízdního dělostřelectva.

Navazuji na článek npor. děl. Oldřicha Nového ve Vojenských rozhledech, ročník XIX, čís. 7—8 s nadpisem „Bojové chemické látky jízdního dělostřelectva“.

Je chvály hodno, že důstojníci trupy začínají ventilovat otázku ochrany proti BCHL. Každé navrhované řešení je vítáno, tím více, že se tak děje na podkladě praktických zkoušek, prováděných u trupy, mužstvem ne speciálně vycvičeným v chemické službě, čímž lze získat naprosto ne-skreslený obraz, jak to bude vypadat ve skutečnosti.

Autor článku má velkou pravdu, že dělostřelectvu bude lze jen výjimečně uniknout leteckému postřiku.

To, co platí o dělostřelectvu za pochodu, že totiž je nejzranitelnější jednotkou, platí o něm ještě ve větší míře ve vztahu k použití BChL, a můžeme směle říci, že dělostřelectvo bude pro útoky bojovými chemickými látkami vždy nejvyhledávanějším a nejvděčnějším cílem, ať už jde o dělostřelectvo na pochodu nebo dělostřelectvo v palebném postavení.

O způsobu používání ochranné pláštěnky nejsou názory dosud ustáleny, a proto návrhy důstojníků od trupy mohou věci jenom posloužit.

Způsob navrhovaný hpor. Novým není špatný, ale domnívám se, že tehdy, když jsme si jisti, že nepřítel nepoužívá BChL postřikem, není nutné, abychom pláštěnku nosili vně, ať u bluzu nebo pláště, protože vojínům, dělostřelcům i jízdním, bude překážet a při nejmenším bude pláštěnka vždy trpět tak, že až jí bude třeba, bude neupotřebitelná. O tom jsou zkušenosti z dvoudenních a třídních cvičení, že vojíni, kteří měli pláštěnku neustále pohotově, odevzdali ji téměř neupotřebitelnou.

Bude tedy v tomto případě lepší, když ji ponecháme uschovánu v mošně nebo brašně na masku, u jízdních pod příklopem levé torby, kde je také lehce přístupná. Naprosto však nelze souhlasit s autorem, že od okamžiku, kdy se dovidáme, že nepřítel používá BChL postřikem, dává i důstojník rozkaz, aby si baterie dala pláštěnky přes rameno a pochodovala tak. Vždyť by se mohlo stát, že budeme pochodovat několik hodin v nasazených pláštěnkách, aniž nás nepřítel bude ohrožovat. A že to těm pláštěnkám neprospěje, je na bílé dni. (Jsou zkušenosti, že jezdec, který si nasadil pláštěnku, měl z ní za půl hodiny jen cáry.)

Řekl bych, že by v tom případě, kdy předpokládáme letecký postřik, bylo odůvodněno, aby si veškeré osoby pláštěnky vyňaly z brašen a zastrčily za bluzu, jak autor uvedl. Ale v tom případě příprava pláštěnek bude platit i pro jízdní. Neboli na návěští „připravit pláštěnky“ by se vyňaly z brašen a zasunuly za bluzu (plášť).

Je najevid, že velký důraz bude třeba klást při výcviku v míru na to, aby bezvadně fungovaly v baterii orgány určené pozorovat nepřátelské nálety letadel. Jestliže tyto orgány včas upozorní na blížící se nebezpečí, baterie okamžitě zastaví a veškeré osoby i jízdní si mohou pláštěnky nasadit. Uvážíme-li, že kapičky nízko letícího letounu (asi 100 m) dopadají za dobu asi 15—20 vteřin, a připočteme-li několik vteřin od té doby, kdy bylo dáno návěští náletu, do doby, kdy letec začne postřik, zjistíme, že při dobrém výcviku bude lze pláštěnky si nasadit ještě včas. Bylo by však záhodno, aby útvary dělostřelectva tyto věci cvičily skutečně s letcem, který bude používat náhradní látky pro postřik, po případě jenom vody.

Seskočit s koně, pak přikrývat pláštěnkou oba koně spřežení — a na konec sebe, vyžaduje delší doby, než která bude k dispozici. Z toho důvodu bude lepší, když jezdci zůstanou sedět a pokusí se s vlastní pláštěnkou přikrýt i svého koně, přes to, že je to obtížné. Mužstvo obsluhy pak má mimo svou pláštěnku ještě pláštěnku pro náručního koně; jej přikryje dříve a pak hledá úkryt pod svou pláštěnkou.

Je ovšem velmi třeba, aby koně byli na tyto věci zvykáni již v remontních odděleních.

Souhlasím s názorem, že některé části pochodu (lesnaté soutěsky, kde nelze zajistit pozorování) budou vyžadovat, aby baterie jimi projela s nasazenými pláštěnkami.

Návrh npor. Nového — natáhnout ochranný papír přes celé šesti-sprežení, jistě stojí nejen za úvahu, ale i za zkoušku, ovšem již předem je nutno se zamyslet nad tím, jak bude tento způsob chránit při bočním větru.

K odstavci „průjezd zamořeným terénem“ jest oprávněn názor autorův, že přílišnou úzkostlivostí můžeme věci spíše uškodit než prospět. Zde však bude dobře řídit se zásadou — všeho s m ě r o u.

Nelze však souhlasit s tím, že bychom prostor, zamořený do hloubky 2 km, jak píše autor, měli projíždět bez masek. Je sice pravda, že kůň má delší dýchadla než člověk a že je proti některým látkám (na př. arsinům) mnohem odolnější, ale naproti tomu je také pravda, že yperit je bojová chemická látka, na kterou je kůň citlivější než člověk. Uvážíme-li okolnosti, jež uvádí autor, totiž 20 minut pochodu terénem zamořeným a pro koně značně namáhavým (kopcovitý, bláto) a uvědomíme-li si, že při větších námáhách kůň spotřebuje 15krát až 20krát více vzduchu než člověk, při čemž do sebe vdechne o stejný násobek větší množství výparů, raději sáháme k nasazení masky, i když se při tom koně zapotí a více unaví.

Při této úvaze snad měl autor na mysli studené, zimní období, kdy výpary yperitu zdaleka nejsou tak škodlivé jako v období letním. Avšak ani za chladnějšího počasí nelze doporučit tak dlouhý pochod projíždět bez masky.

Úplně správný je zase názor autorův, že se pochod na návětrné straně zamořeného prostoru bude konat bez masek. Je věcí chemických odborníků — a autor jím je — aby výcvik u útvaru i v této věci přivedli na správnou kolej, jestliže se to provádí jinak. Nasazení masky ve výparech při pochodu na straně závětrné bude záviset na tom, jak daleko jsme vzdáleni od zamořeného prostoru, jak silné výpary jsou a hlavně, jak dlouho nám bude třeba ve výparech pochodovat.

Co se týče rozložení předmětů v palebném postavení, zdá se, že autor nerozlišuje výcvik nováčků na nádvoří od výcviku polního. Jsem přesvědčen, že u všech útvarů při polním výcviku je snaha, aby vše nepotřebné v palebném postavení bylo ukryto již proto, aby se baterie neprozradila letci.

K článku „Spojení s kolesnami“ autor zavádí zbytečně příliš mnoho nových povelů. Stačí v každém případě pro kolesny jen jeden povel „Plyn!“ Předpokládá-li se, že vlna přijde do postavení až za $\frac{3}{4}$ hodiny, je možno dát povel později. Pochybuji však, že bude baterie mít $\frac{3}{4}$ hodiny času na přípravu ochrany proti bojovým chemickým látkám. To by předpokládalo při větru 2 m/sec. vzdálenost vlny 5,5 km (při menším větru než 2 m/sec. se budou vlny sotva vypouštět).

Právě tak mnoho povelů zavádí autor pro volání asanační hlídky. Úplně stačí jedno znamení, volající asanační hlídku. Povel „Asanační hlídka připravit!“ bude zbytečný, protože aspoň část mužstva této hlídky bude jistě zaměstnána u baterie, ať už ve funkci jakékoliv. Nelze předpokládat, že by mužstvo asanační hlídky bylo určeno jediné k svému speciálnímu úkolu a leželo bez zaměstnání v postavení kolesen.

V odstavci „Postavení kolesen“ opět má autor na mysli formální výcvik na cvičišti, kde stavíme kolesny do šiku nebo do proudu, neboť pochybují, že by některý z představených při cvičení v terénu stavěl formální uspořádání nad bojovým chováním, neboť postavení kolesen v šiku nebo v proudu bude ve válce jen výjimečné, a proto trvat na tom by bylo proti duchu předpisů, jejichž snahou je, za všech okolností využít krytu i skrytu, což není jinak možné, než že se postavení kolesen rozčlení.

Předpokládám, že autor při tom neměl na mysli takové postavení kolesen, kde z ohledu na polní škody kolesny zůstanou stát na cestě.

A konečně několik slov k autorovu „Závěru“.

Je velmi správné tvrzení, že předpis anebo pokyny nejsou šablonou, nýbrž vodítkem. To konečně v kursech, které má autor na mysli, bylo vždy zdůrazňováno. Otázka BCHL. není dosud tak rozřešena jako nauka o střelbě nebo polní služba, — jeť ve vývoji — a proto názor, který slyšel před rokem v kurse, může být dnes úplně změněn. Tak je tomu i s úzkostlivostí před některými BCHL., avšak přes to — opatrnosti nikdy nezbývá.

Otázka obrany proti BCHL. je neustále ve vývoji, může tedy být na různé věci přednášené před dvěma lety dnes docela jiný názor. A rovněž tak předpisy, platné před rokem, nesmějí být nezměnitelným zákonem, jestliže jsme zkušenostmi získali něco lepšího. Kdyby tomu tak bylo, bylo by to špatné a nasvědčovalo by to tomu, že vývoj stojí, že se nic nedělá.

Tím končím úvahy s přáním, aby příklad npor. Nového povzbudil iniciativu ostatních důstojníků, majících možnost cvičit a zkoušet u jednotek za všech možných okolností a tím se stali spolupřekopníky v předmětu dosud velmi mladém. Jen takto, společnou akcí všech můžeme prospět věci, sloužící ke zdaru armády.

Štábní kapitán děl. Ota Dvořák :

Pozorování — průzkum — zpravodajství.

Autoři „Dělostřeleckých rozhledů“ velmi často poukazují na nutnost výcviku ve zpravodajské službě a jistě to vyplývá z pocitu, že v tomto směru není uděláno vše, co by se mělo udělat anebo co se udělat dá. V nynější době, kdy výcvik v bateriích provádějí mladí důstojníci, sotva vyšší ze školy, kdy na ně doléhá náhle celá tíha služby velitele baterie, aniž se postupným školením na tuto funkci náležitě připravili, jistě budou věnovat méně péče zpravodajskému výcviku, poněvadž výsledky není vidět na příklad tak, jak je vidět špatný vjezd baterie do palebného postavení. A nelze jim to ani zvlášť mít za zlé, neboť všeobecně

význam dělostřeleckého pozorování

v míru není dostatečně hodnocen, což lze do jisté míry pochopit. Celý výcvik patrače je usměrněn k průzkumu technickému, t. j. k průzkumu palebných postavení, pozorovaten a p. a cvičení obyčejně končí, když se rozvinula baterie (oddíl) v terénu. Je tím vinen jednak nedostatek času (baterie musí být v 11 hodin doma, aby nebyl porušen denní řád a aby